

Innlandet Arbeiderparti

Årsmøtet 2022

9 vedtatte uttalelser

6 andre politiske årsmøtevedtak

Uttalelse nummer 1

Videreutvikle den norske modellen

En sterk arbeidsmiljølovgivning i kombinasjon med sterke og ansvarlige fagforeninger, sikrer et trygt og bærekraftig regulert arbeidsliv. Den norske modellen har stått seg godt. Modellen har skapt høy sysselsetting, god omstillingsevne og et lærende arbeidsliv.

Det fagligpolitiske samarbeidet har vært avgjørende for at våre verdier har fått prege det norske samfunnet, og vil også være det i framtiden. Norge er i dag et eksempel på at jevn fordeling ikke står i veien for økonomisk vekst, men snarere er en forutsetning for den. Økonomisk styring gjennom frontfagsmodellen er viktig for å sikre sysselsetting og økonomisk bærekraft på lang sikt.

Deltid og midlertidig tilsetting gjelder kvinner mer enn menn. Lavlønns- og deltidsproblemet er dermed i stor grad et likelønnsspørsmål. Innlandet Arbeiderparti mener det er behov for en mer aktiv likestillingspolitikk.

Innlandet Arbeiderparti vil arbeide for å fremme heltid i hele arbeidslivet for å bidra til reduserte forskjeller mellom kvinner og menn. Dette kan gjøres gjennom lovverk, prosjekter og innskjerpelser i arbeidsmiljøloven.

Trygt arbeidsliv

Det organiserte arbeidslivet skal sette standarden for hele arbeidslivet, der målet er faste, hele stillinger og fagkompetanse og lønn som er fastlagt i tariffavtaler. For å få dette til må organisasjonsgraden økes. Økt fradrag for fagforeningskontingent er, etter mange års stillstand, et viktig virkemiddel som Arbeiderpartiet følger opp i regjeringa.

Regjeringa har startet arbeidet med en handlingsplan mot sosial dumping i transportsektoren og en nasjonal Norgesmodell for seriøsitetsskrav til offentlige innkjøp.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- At omgørelser av regelverk må møtes av godt rustede kontrolletater.
- Utforme bestemmelser som kan redusere mulighetene for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, som eksempelvis begrensning av antall leverandørledd.
- Styrke og forbedre lovverk og garantiordninger som allmenngjøringsloven og konkurslovgivningen.
- Styrke adgang til lønnsinndrivelse og at solidaransvar- og lønnsgarantiordningen ved konkurs forsterkes.

Inkluderende arbeidsliv

Pandemien har preget arbeidslivet vårt. Heldigvis tar økonomien seg nå opp og arbeidsmarkedet styrker seg. Flere kommer ut i arbeid mens langtidsledige sliter med innpass. Årsaker til det kan være mange. Det kan være at arbeidsplassen ble borte under pandemien, mobilitet, utfordringer med å møte det moderne arbeidslivet og man kan ha fått svekket relevant kompetanse. En aktiv arbeidsmarkedspolitik er viktig for å hjelpe folk tilbake i jobb.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Jobbe for en kraftig opprustning av arbeidsmarkedstiltak, kombinert med utdanning, kompetanseheving og tettere oppfølging.
- At det innføres prøveprosjekt der rammen for varig lønnstilskudd økes som et virkemiddel mot utenforskap, fattigdom og for å få ned andelen med uføretrygd som hovedinntektskilde.

Tillitsreform

Vi har en god offentlig sektor som sørger for gode tjenester til alle. Det å vise ansatte tillit har stor verdi i seg selv. Tillit skaper motivasjon og godt arbeidsmiljø. I et godt arbeidsmiljø har vi tro på at tjenester leveres med enda bedre kvalitet og effektivitet.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- At tillitsreformen kommer raskt på plass i offentlig sektor, i samarbeid med de tillitsvalgte og brukerorganisasjonene.
- Ha færre kommersielle aktører.
- Ha mindre målstyring.
- Legge til rette for flere faste ansatte.
- Bygge lokale partssamarbeid.
- Sørge for mer tillitsbasert ledelse og ansvarliggjøring for å tilby offentlige gode tjenester.

Uttalelse nummer 2

Forutsigbare strømpriser og bærekraftig energipolitikk

I vinter har innbyggere og næringsliv fått merke rekordhøye strømpriser som har vært krevende for mange husholdninger, og presser mange næringer. Situasjonen oppleves som en ekstraordinær priskrise, siden vi i lang tid har blitt vant til lave markedspriser.

Elektrifiseringen av samfunnet har skutt fart, og det betyr at behovet for strøm vil øke i tida som kommer. I tillegg vil det grønne skiftet gi nye industrielle muligheter, som også vil trenge tilgang på kraft. Dette betyr også at vi må søke fremtidsrettede og robuste løsninger i et lengre tidsperspektiv. Strømpriskrisen som Norge opplever, må utløse kraftfulle politiske tiltak fra regjering og Storting. Den vedtatte strømprisstøtten er positiv, men dette løser ikke de grunnleggende problemene. Det er nedsatt både en energikommisjon og et partiinternt utvalg som skal se på løsninger på problemstillingen.

Vannkraften er fellesskapets eie. Det er viktig at de som rammes av høye strømregninger får redusert sine strømkostnader, og Innlandet Arbeiderparti støtter derfor at strømsøttestøtten forlenges til og med mars 2023. Nå må vi ta politisk kontroll med kraftsystemet vårt, og sikre at folk flest, næringsliv og offentlig virksomhet får strømpriser til å leve med. Rimelig strøm har vært viktig for levestandard og for konkurranseevnen vår og bør være det også i fremtiden.

Det må være en klar målsetning om å sikre lave priser og rikelig tilgang på elektrisitet i Norge også gjennom det grønne skiftet og elektrifisering av Norge. Et stort ENØK-potensiale gir oss store muligheter. Men man kan ikke forvente at vanlige husholdninger skal kunne gjennomføre store ENØK-tiltak uten å legge godt til rette for det gjennom økonomiske ordninger.

En ny politikk må ivareta det som fungerer godt innenfor kraftsystemet og sette inn tiltak der markedet har vist seg å svikte. Det er viktig at vi utvikler næringsliv og arbeidsplasser innenfor de teknologiene vi satser på og bygger kompetanse på alle nivåer i energisektoren. Det var en slik politikk som ga oss velstandsutviklingen basert på vannkraften og på utvinning av olje og gass. Vår sterke energiposisjon må brukes til å utvikle næringsliv og arbeidsplasser i Norge, i stedet for at landet vårt blir en ren råvareeksportør.

Vi har ikke alle svar på hva som må til for å oppnå ønsket endring, men vet at det er Arbeiderpartiet som må legge premisene for en framtidsrettet og solidarisk energipolitikk. Den vedtatte strømsøtten er positiv, men det må på plass forutsigbare ordninger som skaper likhet i Norge på tvers av strømregionene. Dette krever en politisk kontroll av kraftmarkedet, der innenlands infrastruktur må prioriteres og utenlandseksporten av strøm må reguleres.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- At energiproduksjon og energidistribusjon skal være i offentlig eie og under demokratisk kontroll.

- Bruke eierskapet i Statkraft og Statnett til å sørge for en ny nasjonal energipolitikk, herunder å investere i stamnettet slik at man unngår flaskehalsen som skaper store prisforskjeller innenlands.
- At elektrifisering av sokkelen bør fortrinnsvis skje med havvind. I tillegg er det viktig at elektrifiseringen ikke hindrer at landbasert industri i å videreutvikles.
- Sikre fortgang i utbyggingen av havvind på norsk sokkel og at oppdragene går til norsk leverandørindustri.
- At eksisterende kraftanlegg må utnytte potensialet for oppgradering og økt produksjon. Kraftbransjen skal snarest gjøre investeringer i opprustning og modernisering av eksisterende vannkraftverk. Videre må skattereglene endres slik at det blir lønnsomt for eierne av vannkraftverk å oppgradere disse.
- Sikre kraftintensiv industri langvarige og konkurransedyktige strømpriser.
- Gi trygghet for at staten også i fremtiden vil stille opp med kompensierende tiltak når strømprisene er unormalt høye.
- Sikre en god dialog med EU og Storbritannia om å gjøre eventuelle endringer i avtalene som bedre ivaretar vårt energisystem spesielt når fyllingsgraden i vannkraftmagasinene er lave.
- Ta større offentlig kontroll over sluttbrukermarkedet.
- At ENOVA-midlenes virkeområde gjennomgås slik at vanlige husholdninger gis større mulighet til støtte for gjennomføring av ENØK-tiltak.

Uttalelse nummer 3

En god og inkluderende fellesskole

Skole og utdanning er et fellesgode som skal inkludere alle på en trygg måte der man skal få god og tilpasset læring. Det er viktig at elever møter lærere med god kompetanse, i både grunnleggende ferdigheter og i praktisk estetiske fag. For Innlandet Arbeiderparti er kvalitet i undervisning viktig.

Vi mener det er viktig å legge til rette for god folkehelse, blant annet fordi flere barn og unge spiser lite eller usunt i løpet av skoledagen. Vi vil ha en skole som er med på å utjevne sosiale forskjeller - et skolemåltid vil være et steg i riktig retning i tillegg til økt fysisk aktivitet.

Vurderinger i grunnskolen og videregående skole skal være rettferdig. Enkelte studier viser at gutter presterer bedre når vurderinger foregår anonymt. Dette må tas på alvor.

Barn og unge i norske skoler skal ha en trygg skolehverdag, der elever som sliter skal få den hjelpen de trenger. Det er viktig å sikre laget rundt eleven med en helhetlig tverrfaglig innsats.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Styrke kvaliteten i skolen gjennom en fortsatt skrive-, lese- og regnearanti.
- Legge til rette for mer praktiske og estetiske fag.
- Ha en rettferdig vurdering av elever. En evaluering av dagens eksamensformer og anonyme vurderinger bør igangsettes.
- At staten må øremerke midler til kommunene til et næringsrikt skolemåltid hver dag. Kommunene bør få rentefrie lån hvis de trenger det for tilpasning av bygg og kjøkkenfasiliteter for å få til dette.
- Gi god tverrfaglig hjelp til elever som har behov for det i skolen.

Fagskole, høgskole og universitet

Innlandet fylke skal være et utdanningsfylke med et bredt spekter av høyere utdanningstilbud. Et bredt fagskoletilbud må være tilgjengelig i hele Innlandet. Det må i større grad tilrettelegges for overgang fra fagskole til høgskole/universitet. Det er et stort behov for at flere elever velger yrkesfag på videregående skole. Et nasjonalt yrkesfagsenter på Raufoss, med den kompetanseklngen som ligger der, vil være et svært viktig bidrag for å kunne styrke yrkesfag.

I Innlandet er det et bredt spekter av helseutdanninger, men vi ønsker også å legge til rette for medisnutdanning i vårt fylke. Det må gis rom for praksisplasser i Sykehuset Innlandet også for legestudenter ved NTNU Gjøvik.

Desentralisert utdanning skal være tilgjengelig i hele Innlandet, og den kompetansen det er behov for i kommuner og næringsliv, skal kunne tilbys desentralt. Spesielt ser vi behovet for sykepleierutdanning i distriktene. Det vil også være behov for å øke studiestøtten.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- at det legges til rette for sømløse overganger mellom fagskole og utdanninger hos universitet/høgskole
- ha nasjonalt yrkesfagsenter på Raufoss
- ha medisinutdanning ved NTNU Gjøvik
- styrke desentralisert høyere utdanning i Innlandet.
- støtte opp under forskningssenter i Kongsvinger
- støtte ambisjonen om at Høgskolen i Innlandet skal få universitetsstatus
- på sikt øke studiestøtten til 2 G.

Uttalelse nummer 4

Innlandsmodellen for videregående opplæring

Innlandet fylkeskommune utdanner noen av verdens beste fagarbeidere. Gjennom målrettet arbeid over flere år, har vi klart å bygge opp en god og desentralisert videregående opplæring. På grunn av en negativ elevtallsutvikling de neste ti årene, står vi ved et veiskille. Man kan legge ned videregående skoler og linjer, eller tenke alternativt og innovativt. I et spredtbygd fylke som Innlandet, er tiden forbi der det er én måte å organisere utdanningen på. Arbeidslivet i Innlandet har gitt klare signaler på at de kan ta en større del av ansvaret i bedrift og sikre fortsatt gode utdanningsløp i hele fylket. Vi kaller dette for Innlandsmodellen.

Formålet er at Innlandet fortsatt kan tilby et godt og desentralisert utdanningstilbud i tett dialog med arbeidslivet, kommunene og fagorganisasjonene. Vi må finne en modell for videregående opplæring som er tilpasset de utfordringene og mulighetene som ligger i hele Innlandet. Vi tror på en bedre kobling mellom skole og arbeidsliv, der hovedelementene i Innlandsmodellen er en skole- og linjestruktur tilpasset hver enkelt region, en forutsigbar tilbudsstruktur over tid, styrket rådgivningstjeneste og kompetanseforpliktelser lokalt.

Fylkestinget har bedt fylkeskommunedirektøren utrede muligheten for nye og alternative modeller for videregående opplæring innen yrkesfag. Innlandet Arbeiderparti er positive til at det lages en pilot i videregående opplæring. Piloten legger til rette for en lærekontrakt med full opplæring i bedrift etter Vg1 med supplerende programfagundervisning fra skole i læretiden (1 år i skole og 3 år i bedrift), som et planlagt alternativt opplæringstilbud. Denne vil komme som pilot fra skoleåret 2023/2024.

Over tid har vi sett utfordringen med varierende elevtall og en tilbudsstruktur som fremstår lite forutsigbar for elevene, skolene og arbeidslivet i regionene. Ved å vedta en fireårig tilbudsstruktur, skaper man trygghet for alle parter. Dette krever samarbeid mellom aktørene og et behov for å utvikle lokalt sammensatte kompetansesamarbeid i regionene. Det er behov for forpliktende samarbeid med undervisning ute i bedrift og læreplassgaranti. Adgangen til mer fjernundervisning og vekselvis undervisning skole-bedrift vil sørge for lokal kompetent arbeidskraft.

Vi har behov for flere fagarbeidere inn i framtida, noe som forutsetter gode rådgivningstjenester i grunnskolen. Det er viktig at rådgivningstjenesten til enhver tid er oppdatert på kompetansebehovet i sin region og sørger for en god kobling mellom skole og jobb. Bedrifter og opplæringskontorer bør inn i skoleløpet på et tidligere tidspunkt.

Arbeidslivet forteller om et udekket kompetansebehov. Det aller viktigste tiltaket man kan gjøre for å sikre nok arbeidskraft inn i framtida, er å mobilisere arbeidsreserven. Her står våre attføringsbedrifter sentralt. Alt for mange faller utenfor arbeidslivet. Den ressursen disse menneskene sitter på, kan være avgjørende for arbeidslivet i Innlandet. Vi trenger å utvikle bedre systemer og kraftigere tiltak for å fange opp disse menneskene og sørge for å få dem inn i arbeid. Fylkeskommunene har fått et utvidet og helhetlig ansvar for videregående opplæring gjennom elevenes rett til å fullføre. Dette stiller høye krav til tettere og bedre oppfølging

av ungdom som av ulike årsaker har dårlige forutsetninger for å fullføre og bestå. Livslang læring og videreutvikling av våre karriere- og kompetansesentre er også viktig i dette arbeidet.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Sikre en videregående opplæring som er desentralisert med faglig høy kvalitet, tilpasset ungdommens ønsker og arbeidslivets behov.
- Gå i dialog med Kunnskapsdepartementet for å kunne starte arbeidet med Innlandsmodellen.
- Etablere kombinerte klasser ved yrkesfaglige utdanningstilbud der søkertallet er lavt.
- Fortsette arbeidet med å innføre en læreplassgaranti i Innlandet.
- Vedta en realistisk fireårig tilbudsstruktur.
- Jobbe systematisk for å styrke rådgivningstjenesten.
- Mobilisere arbeidsreserven ved å få flere folk i arbeid.
- Fjerne anbudsorganiseringen av attføringsbedrifter.
- Videreutvikle karriere- og kompetansesentrene.

Uttalelse nummer 5

Bane, veg og kollektivpakker for by og distrikt i Innlandet

Transport på bane og veg gjennom Innlandet er av stor nasjonal betydning. De største transportkorridorene med kobling til utlandet går gjennom Innlandet.

I Norges mest spredtbygde fylke er transport og mobilitet helt essensielt. Innlendinger flest har en hverdag med arbeid, frivillighet, fritid og familie som fordrer transport.

Vi opplever i disse dager ekstreme priser på alle former for energi. Innlandet Arbeiderparti peker på viktigheten av sterk støtte til nærings- og politikktutforming som bidrar til energieffektivisering, smarte lavutslippsløsninger og kostnadseffektive transportløsninger innenfor alle mobilitetsformer.

Buss og bane:

Kollektivtransporten i Innlandet må videreutvikles og optimaliseres. Innlandet Arbeiderparti ber om nasjonal politikktutvikling for kollektivtransport i distriktene. Bymiljøpakker har eksistert lenge. Nå er tiden inne for utvikling av kollektivpakker for både by og land. Øker samkjøringsalternativene der det ikke er mulig å ta tog er det bra både for fremkommelighet, trafiksikkerhet og miljø.

Jernbanen må videreutvikles for å øke effektiviteten for både gods- og persontransport. Framtidas grønne næringer har gode vekstvilkår i Innlandet og vi har Norges viktigste knutepunkter for bane og veg.

Veg:

Det meste av trafikken vil også i fremtiden gå på vegnettet. Innlandet har mange og samfunnsnyttige veger som må ferdigstilles. Innlandet Arbeiderparti vil at disse skal få en standard som sørger for trafiksikkerhet, god kommunikasjon, beredskap og som tar miljømessige hensyn. Hovedvegene har avgjørende betydning for gjennomfart og transport av varer inn og ut av fylket. I tillegg er mindre veger viktige avlastnings- og omkjøringsveger og de binder regionene sammen.

Innlandet er en betydelig vegeier som er avhengig av økte tilskudd fra sentrale myndigheter.

De økte drivstoffkostnadene rammer urettferdig både geografisk og sosialt. Arbeiderpartiets landsmøte vedtok i 2017 å utrede bruk av fleksibel veibruksavgift som varierer med geografisk plassering og utslippsintensitet i drivstoffet. Landsmøtevedtaket ble fulgt opp av stortingsforslag, som ikke fikk flertall. Innlandet Arbeiderparti mener det er viktig å ta opp igjen denne saken, og ber regjeringen iverksette arbeidet med å utrede differensierte drivstoffavgifter, der folk i regioner uten reelle alternativer til bil skjermes for økte drivstoffpriser ved at avgiftene reduseres.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- at nærings- og politikktutforming som bidrar til energieffektivisering og smarte lavutslippsløsninger innenfor alle mobilitetsformer gis sterk støtte

- at det utvikles nasjonal politikk for kollektivtransport i distriktene
- at kollektivmuligheter mellom regioner i Innlandet – og inn mot vekstområder som Gardermoen utvikles og styrkes
- at Godspakke Innlandet for jernbanen med terminalløsninger, tilsvinger, kryssningsspor og elektrifisering av Røros- og Solørbanen realiseres snarest mulig
- at Gjøvikbanen opprustes
- opprettholde ambisjonene om Intercity-utbygging til Hamar og Lillehammer.
- at E16 i Valdres og ved Kongsvinger, samt E6 i Gudbrandsdalen ferdigstilles
- at RV4 bygges ut helhetlig fra Mjøsbrua til Oslo
- at FV24 og FV33 løftes fram som spesielt viktige fylkesveger for nærings- og eksporttrafikk
- at innbyggertall vektes ned og veglengde vektes opp ved statlige bevilgninger til fylkesveier
- at de statlige bevilgningene til fylkesveger økes for å bedre trafiksikkerhet, fremkommelighet og beredskap - samt øker muligheten for investeringer i vegkapital og brukonstruksjoner
- be regjeringen iverksette et utredningsarbeid med sikte på å innføre differensierte drivstoffavgifter, der f.eks. veibruksavgiften er lavere i distriktene enn i byregioner
- utrede konsekvenser og muligheter ved gjeninnføring av persontrafikk på Solørbanen.

Et likestilt, integrert og rettferdig samfunn

Innlandet er en stor region med behov for befolkningsvekst og arbeidskraft. Vi skal være et likestilt, integrert og rettferdig samfunn med plass til alle.

Flyktninger er en naturlig ressurs for regionen og bosettingen av disse må tilpasses de områder som har kompetansen og muligheten til en god integrering. God integrering er avhengig av at man kan lære språk, ta utdanning, få jobb, bosted, fritidsaktiviteter og kulturliv. Vi lykkes bedre med integrering med spredt bosetting. Innlandet Arbeiderparti vil også styrke kulturskolen som arena for mangfold og inkludering.

Frivilligheten er avhengig av tildeling og søkbare midler. Denne prosessen er i mange sammenhenger komplisert noe som setter gevinsten av frivilligheten i fare. Det er derfor nødvendig å fortsette arbeidet med enklere søkeprosesser for å få midler.

Innlandet Arbeiderparti vil fortsette å jobbe for og fremme tiltak for likestilling. Selv om Norge er en av de mest likestilte land i verden må vi fortsette jobben med å holde likestilling høyt på dagsorden. Det er dessverre store forskjeller mellom gutters og jenters muligheter i blant annet idrett. Det er fremdeles slik at gutter tildeles mer ressurser i form av for eksempel kvalifiserte trenere og gunstigere treningstider i hall og på bane enn jenter. Arrangører bør også forpliktes til å legge til rette for likeverdige konkurranser for gutter og jenter.

Stadig flere opplever mer hets og hersketeknikker, spesielt i digitale forum. Mange, særlig yngre, vegrer seg for å delta i debatter da det kan være vanskelig å møte retorikken. Konspirasjonsteorier og ekkokammere er et demokratisk problem, den offentlige debatten hardner og flere opplever hets. Det er behov for å styrke forskning knyttet til tro på alternative virkeligheter. Holdningskampanjer og bevisstgjøring for hvilken makt ord kan ha, og hvor avgjørende disse ord kan bli for demokratiets utbredelse, må alle ta til seg.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Ha fortgang i arbeidet for å styrke Likestillingscenteret med tilføring av mer ressurser.
- Gi like muligheter for jenter og gutter i idrett.
- At alle kommuner oppfordres til å flagge med regnbueflagg i juni.
- Ha en rettferdig fordeling av bosetting av flyktninger.
- Sikre gode støtteordninger for kultur og integrering.
- Styrke kulturskolen og frivilligheten som arena for mangfold og inkludering.
- Øke innsatsen mot hets og hersketeknikker.
- Støtte holdningskampanjer for bevisstgjøring om ordets makt.
- Bidra til å bekjempe konspirasjonsteorier med forskning og informasjon.
- Være i dialog med kulturorganisasjoner som satser på inkludering for å kunne gi dem en tilpasset støtte.

Trygge og stabile helsetilbud i hele landet

Fastlegekrisen

Fastlegeordningen er grunnmuren i vår felles helsetjeneste, men gjennom senere år opplever vi at ordningen er under press. I enkelte områder i Innlandet er det så mange som 20 % av innbyggerne som står uten fastlege. Kommunene bruker mye ressurser på å konkurrere om arbeidskraft for å sikre bemanning til ordningen. Mange steder er det en «vikarstafett» for å ivareta fastlegetilbudet. Kontinuitet i fastlegetilbudet kan være avgjørende for innbyggernes helse. Det forventes at fastlegen gjør flere oppgaver enn de gjorde tidligere, men det har ikke fulgt med flere ressurser. Innlandet Arbeiderparti vil at staten, sammen med partene, finner en løsning for å styrke fastlegeordningen og kompenserer kommunene i større grad.

Rus- og psykisk helse

Det er behov for et tilstrekkelig og mangfoldig behandlingstilbud for tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Noen trenger og har best effekt av behandling i nærheten av der en bor, mens andre har et stort behov for å skjermes fra, og oppnå fysisk avstand til de problemer og triggere som finnes nettopp i nærområdet. Innlandet Arbeiderparti mener det er krevende med anbudsrunder på livsnødvendige tjenester til sårbare grupper. Skal dette kunne forsvares må vi være sikre på at anbudskriteriene sørger for at vi gir enkeltmenneskene et best mulig behandlingstilbud, ikke billigste løsning.

Nedtaket av døgnplasser i behandling av alvorlige rus og psykiske lidelser har forsøkt blitt erstattet med poliklinikk, ambulante team og kommunale tjenester. Det er økende forskjeller mellom ressurser og behov, spesielt i kommunene der brukere med alvorlige lidelser legger beslag på en større andel av ressursene. Dette rammer i mange sammenhenger lavterskeltilbudene og det forebyggende helsearbeid. Mange har fått et redusert behandlingstilbud under pandemien, og vi har ikke fullstendig oversikt over hvilke konsekvenser forskjellig grad av isolasjon har for den psykiske helsen vår. Vi må sikre at vi har tjenester som er dimensjonert for å ivareta disse behandlingsbehovene.

Statistikken viser at gutter i større grad faller ut av skole og utdanningsforløp enn det jenter gjør. Unge menn er overrepresentert i selvmordsstatistikken i Norge. Gutter må gis muligheter til å snakke om egne følelser og søke hjelp.

Innlandet Arbeiderpartiet vil:

- At det må legges til rette for at det utdannes flere leger og flere turnusplasser.
- At oppgaveporteføljen til fastlegene skal gjennomgå slik at den dekker nødvendige behov for å utføre fastlegeoppgavene, men ikke fungere som avlastning for spesialhelsetjenesten.
- At staten stiller opp økonomisk for å sikre en velfungerende fastlegeordning.
- Sikre at desentraliserte tilbud i rusbehandling fortsatt skal være et alternativ.
- Lytte til pasienter, brukerorganisasjoner, brukerrepresentanter, pårørende og fagfolk om hvilken behandling som fungerer.

- Jobbe for at anbudskriteriene i større grad stimulerer til mangfold i behandlingstilbudene, og mindre grad av begrensinger. Kvalitet i behandling vektlegges.
- At antall døgnplasser ved psykiatriske sykehus økes.
- At det settes av mer ressurser til tjenester for rus og psykiatri i kommunene
- At det settes av midler til å innføre "Helsestasjon for gutter" i hele Norge.
- At det stimuleres til flere yrkesgrupper kommer inn i barnehage og skole for å forebygge psykiske problemer blant barn og unge.

Uttalelse nummer 8

Hele Innlandet skal utvikles

Innlandet har store muligheter. Landbruket, reiselivet og industriarbeidere i verdensklasse skaper grobunn for vekst og utvikling. Innlandet Arbeiderparti vil føre en politikk for verdiskapning i hele fylket, der arbeidsplasser vokser frem og gode lokalsamfunn skapes.

Fylkeskommunen som utviklingsaktør

Det er nå avklart at Innlandet består som fylke. For Innlandet Arbeiderparti er det viktig at fylkeskommunen fyller sin rolle som utviklingsaktør i hele regionen. Lokal tilstedeværelse gjennom desentraliserte virksomheter som videregående skoler, tannklinikker, virksomheter innen samferdsel og øvrig fylkeskommunal virksomhet er viktig.

I tillegg mener Innlandet Arbeiderparti det må utvikles et sterkere samarbeid enn i dag mellom fylkeskommunen og kommuner/regionråd, der fylkeskommunen øker sin lokale tilgjengelighet og lokale tilstedeværelse. Siktemålet med et slik forsterket samarbeid er for oss at fylkeskommunen skal være et viktig redskap i å skape arbeidsplasser og bidra til utvikling og vekst i hele fylket.

Erfaringene pandemien har gitt oss med bruk av digitale verktøy og desentraliserte arbeidsformer, mener Innlandet Arbeiderparti må videreføres i fylkeskommunens virksomhet framover. Ved utlysning av nye stillinger og ansettelser må det som hovedregel legges til rette for fleksible og desentraliserte løsninger. Dette vil bidra til spredning av kompetansearbeidsplasser i hele fylket, og vil også gi fylkeskommunen tilgang til et større arbeidsmarked og et større tilfang av kompetanse ved rekruttering av medarbeidere. Innlandet Arbeiderparti vil jobbe for innføring av en tilsvarende praksis i andre offentlige virksomheter, som for eksempel Statsforvalteren i Innlandet, departementer, direktorater og tilsyn.

Vi skal jobbe for etablering av lokale sentre som tilbyr offentlige tjenester som utstedelse av pass, førerkort, vigselsattester, generell gratis juridisk rådgivning osv. Slike sentre kan gi flere arbeidsplasser lokalt, men først og fremst gi folk tjenestene der de bor.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Styrke Innlandet fylkeskommunes lokale tilstedeværelse i hele fylket, og forsterke samarbeidet mellom fylkeskommunen og kommuner/regioner.
- At det ved utlysning av nye stillinger og ansettelser må det som hovedregel legges til rette for fleksible og desentraliserte løsninger, slik at arbeidssted ikke nødvendigvis er i fylkeshusene på Hamar eller Lillehammer.
- Jobbe for at statlige virksomheter tilrettelegger for desentraliserte og fleksible arbeidsplasser, slik at arbeidstakere i direktorater, departementer, tilsyn m.v. kan være bosatt i Innlandet.
- At det etableres lokale sentre som tilbyr offentlige tjenester som utstedelse av pass, førerkort, vigselsattester, generell gratis juridisk rådgivning osv.

Landbruk

De økte kostnadene for energi, drivstoff og gjødsel globalt er et betydelig problem for beredskapen og matsikkerheten. Krisen i Ukraina gjør også at flere land som er viktige for verdens matproduksjon enten får redusert produksjon eller stanser eksporten.

Lønnsomheten i matproduksjonen på norske naturressurser må opp for å øke selvforsyningsgraden, bedre beredskapen og skape trygghet for innbyggerne. Inntektsgapet mellom jordbruket og andre må tettes i tråd med Hurdalsplattformen, og årets jordbruksoppgjør må ta et klart steg i riktig retning for å bedre økonomien.

Kursen for norsk jordbruk må legges om slik at sentraliseringen snus. Små og store valg i politikken må ta utgangspunkt i det landet vi er og den naturen vi har for å sikre matproduksjon i hele Norge. Siden 2000 har kornarealet blitt redusert med hele 15 %. Dette skyldes blant annet færre kornbruk og mindre produksjon i distriktene. Infrastrukturen på mindre og mellomstore bruk må nå oppgraderes med muligheter for å tørke og lagre korn desentralt. Bruken av utmarksbeite og setring må styrkes, og det må stimuleres til økt kvalitet i grasproduksjonen.

Eiendomspolitikken i landbruket skal sikre at ressursene blir holdt i hevd og blir på lokale hender og at de blir forvaltet i et langsiktig perspektiv. Familielandbruket, med personlig eierskap til jorda, bidrar til livskraftige lokalsamfunn og distrikter. I de senere år har vi sett at landbrukseiendommer gjøres om til AS. En utfordring i dette er at store kjeder kan kjøpe seg inn i et AS og ta over aksjemajoriteten. Da blir den lokale og familiære forankringen borte og hele verdikjeden fra dyrking til sluttprodukt til forbruker havner på de samme hender.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Bedre beredskapen ved å ha desentraliserte kornlagre.
- Øke norsk selvforsyningsgraden til 50 % innen 2035.
- Løfte økonomien i matproduksjon på norske naturressurser.
- Øke Innovasjon Norges investeringsstøtte til korntørke og -lager på mindre og mellomstore bruk.
- At frakttilskuddene for korn fra distriktene og inn til mottak må bedres.
- At bruken av utmarksbeite og setring må styrkes.

- Eiendomspolitikken i landbruket skal sikre at ressursene blir holdt i hevd, blir på lokale hender og forvaltet i et langsiktig perspektiv.

Krigen i Ukraina er et tidsskille for Europa

Torsdag 24. februar 2022 markerer en ny tid for Europa. Russlands angrep på Ukraina er et alvorlig brudd på folkeretten og setter uskyldige menneskers liv i fare. Bildene vi ser og vitnesbyrdene vi hører fra Ukraina, minner oss om kalde fronter og vinder mellom øst og vest, som vi trodde skulle forbli historie.

Innlandet Arbeiderparti reagerer med fordømmelse og dyp bekymring over handlingene fra det russiske regimet overfor den suverene nasjonalstaten Ukraina. Med invasjonen av Ukraina har Russland begått et uakseptabelt brudd på den europeiske freden. Det er et angrep på demokratiske verdier, suverenitetsprinsippet og den rettsorden som er bygget opp etter andre verdenskrig.

Innlandet Arbeiderparti mener det fulle ansvaret for krigen og dens konsekvenser ligger hos lederskapet i Russland og det medansvarlige regimet i Hviterussland. Russland må umiddelbart stanse sine militære handlinger og respektere Ukrainas suverenitet og territoriale integritet.

Sanksjoner er et av de viktigste tiltakene som det internasjonale samfunn har til rådighet for å reagere mot Russlands folkerettsbrudd. EU har vedtatt omfattende sanksjonspakker, som Norge stiller seg bak. Av erfaring vet vi at sanksjonene rammer hardest når Europa står samlet om dem. Sanksjonspakken favner bredt, og vil ikke minst ramme Russlands evne til å finansiere og drive sin krigsmaskin. Derfor er det viktig og riktig at regjeringen har gitt sin politiske tilslutning til tiltakene.

Innlandet Arbeiderparti berømmer det særnorske initiativet regjeringen tar ved å be Norges Bank selge seg ut av Russland. At verdens største suverene fond kutter investeringene i Russland er et sterkt signal, og vil bidra til å svekke russisk økonomi.

For å strupe finansieringen av Putins krigsmaskin er sanksjonene nødvendige, men de vil også ha konsekvenser for norsk økonomi. Lokalsamfunn i Øst-Finnmark kan oppleve dramatisk bortfall av næringsgrunnlag og arbeidsplasser. Andre regioner kan også rammes hardt. Innlandet Arbeiderparti mener storsamfunnet må stille opp for dem som rammes.

Krigen i Ukraina er en vond påminner om at vi aldri kan ta fred og demokrati for gitt. Krigen angår også norsk sikkerhet. For et lite land som Norge understreker utviklingen hvor viktig NATO-medlemskapet er for vår sikkerhet. De sikkerhetsutfordringene som vi står overfor må løses i samarbeid med andre.

Vi kan ikke godta et Europa hvor stormakter tar seg til rette, internasjonalt anerkjente grenser ikke respekteres og brutal våpenmakt erstatter forhandlinger og dialog. Innlandet Arbeiderparti mener vi er sterkere sammen med våre NATO-allierte og europeiske naboer i å stå imot denne utviklingen. Vi klarer oss ikke best alene. NATO-medlemskapet gir trygghet i en usikker og potensielt farligere tid.

Innlandet Arbeiderparti er svært bekymret over krigføringens alvorlige konsekvenser for sivilbefolkningen. Russlands krigshandlinger fører til store sivile tap og lidelser og ødelegger grunnleggende infrastruktur. Situasjonen forverres av at russiske soldater skyter på byer og tettsteder med tunge våpen. Det rapporteres om at Russland benytter klasevåpen i tett befolkede områder. Det kan aldri rettfærdiggjøres.

Realiteten er at krigen i Ukraina vil avgjøres på bakken. Innlandet Arbeiderparti mener det er riktig å bidra med militært utstyr og våpen til Ukraina for at de skal kunne forsvare seg selv, sitt folk og sin

suverenitet. Det er samtidig viktig å understreke at disse donasjonene i denne ekstraordinære situasjonen gjøres innenfor de rammene som har ligget fast for norsk våpeneksport siden 60-tallet. Norsk lovgivning skal ikke endres eller bli satt til side.

Det er positivt at regjeringen har bevilget ekstraordinær nødhjelp til Ukraina. Innlandet Arbeiderparti mener regjeringen må opprettholde dialogen med ukrainske myndigheter om eventuelt behov for mer hjelp og støtte i tiden som kommer.

Krigen fører den ukrainske befolkningen på flukt. Mange av de som flykter vil også komme til Norge. Vi må ta ansvar for å gi dem trygghet, og for at de som kommer tas godt imot i det norske samfunnet. Som et av Europas rikeste land, har vi et særlig ansvar for å være solidariske og ta imot de som trenger beskyttelse. Innlandet Arbeiderpartiet støtter regjeringens beslutning om å innføre midlertidig kollektiv beskyttelse for ukrainske flyktninger i dagens situasjon. Det betyr at de slipper en tidkrevende individuell behandling, og at det derfor går raskere å hjelpe menneskene som nå er rammet av krigen.

Norge har et internasjonalt ansvar for å bidra under store flyktningkriser, og Innlandet Arbeiderparti forventer at den norske regjeringa legger til rette for å ta imot det antall krigsflyktninger fra Ukraina som vi er i stand til å bosette. Norge må også bidra internasjonalt til at flyktningefordeling internt i Europa er ikke-diskriminerende, effektiv og rettferdig. Norge må slå hardt ned på tilfeller av rasistisk og diskriminerende behandling av mennesker på flukt.

Det russiske regimets opptreden, retorikk og handlinger har over tid vært uakseptable og uansvarlige. Igjen viser de seg villig til å bruke vold og undertrykkelse mot sine naboland. Det er betimelig å slå fast at Ukraina er en suveren stat, med ukrenkelige grenser og rett til å bestemme sin egen politiske vei.

Samtidig er det tydelig at denne krigen ikke er i det russiske folks interesse. Det gir håp å se motstanden mot krigen også innad i Russland. Innlandet Arbeiderparti vil understreke at vår fordømmelse er rettet mot det russiske regimet, og ikke mot det russiske folk. Vi ønsker at kontakten mellom folk i Norge og Russland skal videreføres.

Øvrige vedtak 1: Eie bolig – ikke leie

Innlandet Arbeiderparti ber om at det igangsettes et arbeide med å hjelpe ungdom og unge familier å skaffe seg et eget hjem. I det lange løp er det både billigere og sikrere å eie sitt eget hjem, enn å leie.

For første gang siden krigen synker nå andelen som eier egen bolig i Norge. På bare 15 år har andelen lavinntektsfamilier som er boligeiere, falt fra 39 prosent til 29 prosent.

Samtidig har den samlede sekundærboligformuen i Norge økt markant under Solberg-regjeringen: fra 540 milliarder i 2013 til 709 milliarder i 2018. (tall fra SSB)

Øvrige vedtak 2: Kvinners helse må prioriteres nå

Arbeiderpartiet har bidratt til å løfte inn kvinners helse på den politiske dagsorden. Nå har vi kommet i regjering, og tida er inne for å sette politikken ut i live.

Kvinnens og menns helse er ulike. Derfor er det nødvendig med egen forskning på kvinners helse. Selv om diagnosen kan være den samme, slik som hjerteinfarkt, er symptomene og behandlingen ulike. Andre diagnoser som krever særskilt forskning for kvinner er stoffskifte- og hormonelle forstyrrelser, ADHD, lipødem, svangerskap, fødsel og svangerskapsavbrudd.

I tillegg til økt forskning på kvinnehelse er det viktig med formidling av denne forskningen.

Den siste og eneste NOUen om kvinners helse, *Kvinnens helse i Norge*, ble avgitt i 1999. Der ble det avdekket store forskjeller mellom satsning på menns og kvinners helse. Siden den gang har vi fått dette bekreftet mange ganger, og nå vi trenger derfor handling. Derfor var det viktig at daværende helseminister Syliva Brustad i 2006 opprettet Senter for Kvinnehelse. Det er derimot fortsatt viktig å forske på og avdekke det vi fortsatt ikke vet om kvinnehelse. Derfor mener Innlandet Arbeiderparti at Hurdalsplattformens fokus på kvinnehelse må ha prioritet.

Kvinner har høyest sykefravær i arbeidslivet. Helse- og omsorgstjenester, som er dominert av kvinnelige arbeidstakere, er en av de sektorene som har høyest sykefravær. Belastningsskader, både fysisk og psykisk, i denne sektoren gir ingen yrkesskadeerstatning, selv om det er fysiske krevende yrker. Det er viktig å arbeide enda mer målrettet for at for å legge til rette for mindre belastningsskader i kvinnedominerte yrker, samt å se på andre forhold ved disse yrkene som bidrar til det høye sykefraværet. Vold og trusler i helsesektoren er av stort omfang og fortsatt underkommunisert. Dette bidrar til sykdom og sykefravær på kort og lang sikt i yrkeslivet.

Medisinstudiene og andre helsefaglige utdanninger må ta inn over seg at det er forskjell på kvinner og menn, og at det også er forskjell på etnisk opprinnelse med tanke på fysiologiske forutsetninger.

Til tross for at Norge har en av verdens beste oppfølgingsprosedyrer under svangerskap og barsel, mangler vi fortsatt effektivisering av lovverket fra 2020 om oppfølging ved svangerskapsavbrudd.

Dette må tas på alvor, mer forskning og kunnskap om kvinners helse og kropp må prioriteres i forskning og undervisning.

Innlandet Arbeiderparti vil at:

- Forskning på kvinnehelse og migrasjonshelse må bygges opp i våre høgskoler, universitet og andre forskningsinstitusjoner.
- Kvinnehelse må inn i rammeplanen for profesjonsutdanningene innen helse
- Kvinners arbeidshelse må få større oppmerksomhet, og systematisk arbeid mot belastningsskader i typisk kvinnedominerte yrker som i helse- og omsorg, renhold og barnehager og skole må igangsettes.
- Tiltak mot vold og trusler i pleie- og omsorgssektoren må forsterkes.
- Kvinnehelse må likestilles med annen forskning innenfor helse uavhengig av kjønn.
- Loven om oppfølging etter svangerskapsavbrudd må følges opp bedre med tydelig prioritering og retningslinjer slik at kvinner får et bedre tilbud.

Øvrige vedtak 3: Vold og seksuelle overgrep blant barn og unge

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Ha statlig fullfinansiering av Nok.-sentrene og andre sentre som jobber mot vold og seksuelle overgrep.
- Ha en ambisiøs nasjonal satsning mot vold og seksuelle overgrep.

Øvrige vedtak 4: Vi trenger en forpliktende handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner

Ifølge FN blir 1 av 3 kvinner og jenter utsatt for fysisk eller seksuell vold minst én gang i løpet av livet. Vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep er alvorlig kriminalitet og utgjør et stort samfunnsproblem.

Vold i nære relasjoner handler om å bli utsatt for vold fra en som står deg nær og på det stedet du skal føle deg tryggest også i ditt eget hjem. Vold i nære relasjoner gir varige skader på kropp og sjel, det gir en følelse hjelpeløshet og er ofte belagt med skam. Vold i nære relasjoner er et maktovergrep, et uttrykk for at enkelte mener de har rett til å kontrollere andre også ved bruk av vold. Uansett hvem som blir utsatt for vold av en som står dem nær, angår det hele samfunnet, ikke bare den enkelte som blir utsatt for det.

Under Høyre-regjeringen har det vært et sterkt savn av forpliktende handlingsplaner, med tydelig ansvarliggjøring og finansiering. Det mangler fortsatt en del forskning på både situasjonen og hvilke tiltak som treffer mest effektive.

Istanbulkonvensjonen trådte i kraft i Norge 1.november 2017. Konvensjonens mål er å forebygge og bekjempe alle former for vold mot kvinner og vold i nære relasjoner. Vold i nære relasjoner er en av flere former for vold som rammer kvinner i uforholdsmessig stor grad og anerkjennes som diskriminering av kvinner. Mangel på likestilling sees både som årsak til og som konsekvens av vold mot kvinner. Konvensjonen omfatter hovedsakelig former for vold som bare kvinner opplever eller som kvinner opplever oftere enn menn.

For å nå hovedmålet må staten dele innsatsen inn i tre hovedområder: Volden skal forebygges, utsatte skal beskyttes og hjelpes, utøvere skal holdes ansvarlige for sine handlinger gjennom straffeforfølgning.

Innlandet Arbeiderparti vil:

- Ha på plass konkrete tiltak som gjennomføres for å forhindre vold i nære relasjoner. Det må komme på plass en helhetlig og samordnet politikk på dette området. Vi krever en handlingsplan basert på et stort kunnskapsgrunnlag med mer forskning, forpliktende finansiering og tydelig ansvarliggjøring.
- Ha en statlig fullfinansiering av NOK-sentrene og tilsvarende institusjoner (NOK er et tverrfaglig, gratis og lavterskel hjelpetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep og deres pårørende) og andre tilsvarende tilbud, som jobber mot vold og seksuelle overgrep.
- Ha en ambisiøs opptrappingsplan med fokus på forebygging av vold og seksuelle overgrep, samt sikre rask behandling og oppfølging både på kommunalt og statlig plan. Forebyggende arbeid må også særlige fange opp barn og unge.
- Det må også arbeides aktivt for å få ned antallet partnerdrap, som oftest rammer kvinner, og voldsutsatte kvinner må få reelt vern mot voldsutøver.

Øvrige vedtak 5:

Fører kort for flyktninger fra Ukraina forlenges fra 3 måneder til et år eller godkjennes på linje med fører kort fra EU/EØS land. På den måten kan flyktninger fra Ukraina kan bosettes også i områder med begrenset kollektivtilbud

Øvrige vedtak 6:

Innlandet Arbeiderparti ber om at:

- Det gjennomføres forskriftsforbedringer slik at tungbilsjåfører med fagbrev kan starte å undervise samtidig som de tar nødvendig pedagogikk og lærerutdanning slik det er mulig på andre yrkesfag.

- Ap/Sp-regjeringen fortsetter arbeidet den har planlagt for å lage en grunnutdanning for tungbillærere.